

KROVNA
ORGANIZACIJA
MLADIH SRBIJE

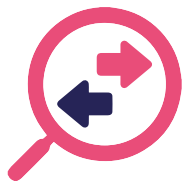
ALTERNATIVNI IZVEŠTAJ O POLOŽAJU I POTREBAMA MLADIH U REPUBLICI SRBIJI 2021

Vrednosti mladih

U ovom poglavlju ispitani su stavovi i vrednosti koje imaju mladi u Srbiji. Cilj poglavlja je da prikaže kako mladi vide demokratiju, liderstvo, neke osnovne ideološke pozicije, ali i stavove prema problemu Kosova, NATO-u, spoljnoj politici, kao i kako gledaju na Evropsku uniju i proces evropskih integracija u Srbiji. Ove godine poglavlju su dodata pitanja o aktuelnim društveno-političkim temama: o vraćanju obaveznog vojnog roka, kao i usvajanju Zakona o istopolnim zajednicama.

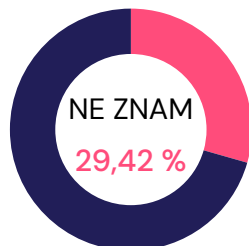
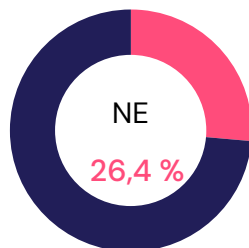
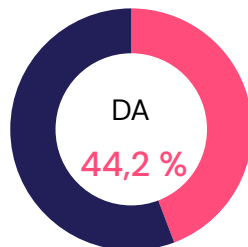

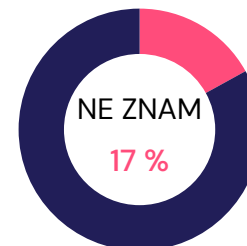
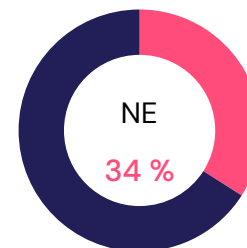
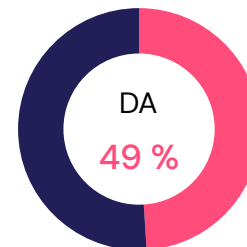
Generalni trendovi – da većina mladih smatra da je demokratija najbolji oblik vladanja (44%) ali i da je Srbiji potreban jak vođa (49%) – nastavljaju se i u ovom izveštaju.

Pitali smo mlade i koliko su im važne određene vrednosti u društvu. Mladi najviše vrednuju ličnu slobodu (4,63), zatim zaštitu životne sredine (4,55), a potom odsustvo korupcije (4,38). Najmanje ocene dobile su religija i pripadnost religijskim grupama (2,71), tradicija i tradicionalne vrednosti (3,22) i nacija i pripadnost naciji (3,29).

POREĐENJE REZULTATA U POGLEDU ODNOSA PREMA DEMOKRATIJI

ODNOS MLADIH PREMA LIDERSTVU I VOĐAMA

SLAGANJE SA TVRDNJAMA O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI

Tvrdnja:	Žene	Muškarci
Postoje muška i ženska zanimanja	2,21	3,04
Žene koje stavljaju karijeru ispred zasnivanja porodice su sebične	1,44	2,23
U današnjem društvu, žene su jednako slobodne kao i muškarci	2,29	3,46
U slučajevima silovanja, može da postoji i krivica žene	1,53	2,17

Želeli smo da kroz stavovske tvrdnje ispitamo odnos prema rodnoj ravnopravnosti među mladima. Iz rezultata vidimo da se mlade žene i mladi muškarci značajno razlikuju u percepciji položaja žena u Srbiji i rodnoj ravnopravnosti. **Mlade žene znatno više smatraju da položaj nije jednak i da je diskriminišući.**

SLAGANJE SA TVRDNJAMA U VEZI SA LGBTQ POPULACIJOM

Tvrdnja:	Prosečna vrednost 2021.
Da je pripadnik LGBTQ populacije nastavnik vašeg deteta?	2,20
Da Vam je pripadnik LGBTQ populacije komšija?	1,86
Da se pripadnici LGBTQ populacije više pojavljuju u medijima?	2,48
Da se u vašem mestu održi gej parada?	2,93
Da se ozakone istopolni brakovi?	3
Da se istopolnim parovima odobri usvajanje dece?	3,12

Ispitali smo stavove mladih prema položaju LGBTQ osoba i njihovim pravima. Ove godine, ocenu 3 ili više imaju stavovi u vezi sa istopolnim brakovima i usvajanjem dece, što je možda rezultat povećanog prisustva ove teme u javnosti zbog pokretanja procedure usvajanja zakona o istopolnim zajednicama. S druge strane, u nekim drugim oblastima ocena se smanjila (pojavljivanje LGBTQ osoba u medijima, nastavnici iz ove populacije).

STAVOVI O EVROPSKOJ UNIJI

Pitali smo mlade kakva im je prva reakcija na pojam Evropske unije i odgovori pokazuju da je neutralna na prvom mestu sa 49%, zatim negativna sa 30%, dok je pozitivna na poslednjem, sa 21%. U poređenju sa prethodnom godinom, s primetan je pad negativne reakcije kao i značajniji porast neutralne reakcije.

Na pitanje da li ispitanici/ce podržavaju ulazak Srbije u EU, 39% mladih podržava, 33% nije za ulazak, dok 28% mladih ne zna.

Pitali smo mlade i zbog čega, prema njihovom mišljenju, Srbija još uvek nije postala članica EU, a mladi smatraju da je najviše zbog toga jer Srbija ne želi da prizna Kosovo (58,1% – nepromenjeno u odnosu na 2020), kao i zbog toga što Srbija nije sprovela sve reforme neophodne za članstvo (57,9% – blag porast ovog uverenja).

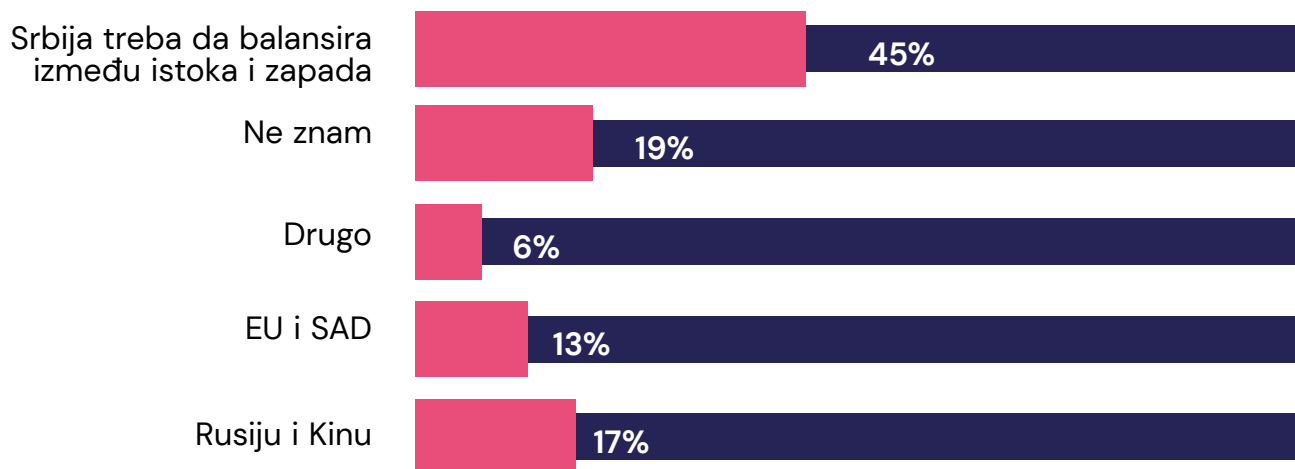
ZAŠTO SRBIJA NIJE POSTALA ČLANICA EU?

Pitali smo mlade šta misle, na koga bi Srbija trebalo najviše da se oslanja prilikom kreiranja spoljne politike. Iz odgovora se vidi da je **politika balansiranja** ubedljivo najpopularnija među mladima.

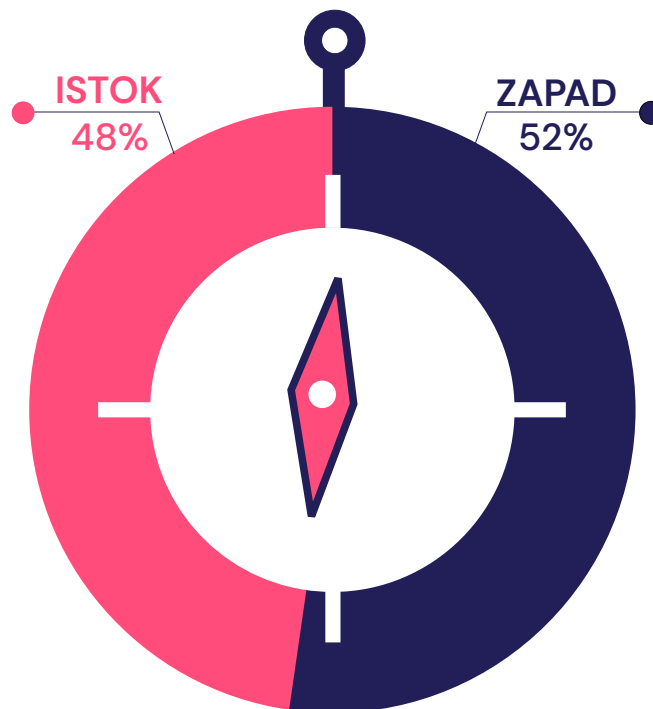
STAVOVI MLADIH PREMA SPOLJNOJ POLITICI SRBIJE

Hteli smo da proverimo šta bi mladi podržali u hipotetičkoj situaciji u kojoj politika balansiranja ne bi bila dostupna, tj. u kojoj bi Srbija morala da se opredeli za istok ili zapad. Mladi su polarizovani po ovom pitanju.

STAVOVI MLADIH PREMA OSLANJANJU U SPOLJNOJ POLITICI KADA BI SRBIJA MORALA DA SE OPREDELI

STAVOVI PREMA KOSOVU, NATO-U, VOJNOM ROKU, USVAJANJU ZAKONA O ISTOPOLNIM ZAJEDNICAMA

Ove godine smo ponovili pitanja o Kosovu, kao i o NATO-u. Postavili smo pitanje šta bi Srbija, prema mišljenju mladih, trebalo da radi po pitanju Kosova, s tim što smo ove godine dodali i opciju „povratka vlasti na Kosovu vojnim sredstvima“.

STAVOVI PREMA KOSOVU

Da održava stanje kakvo trenutno jeste	2,7
Da nastavi rad na povlačenju priznanja Kosova	26,7
Da prizna Kosovo kao nezavisnu državu	6,8
Da prizna Kosovo, ali sa izmenjenim granicama tako da većina srpskog stanovništva završi u Srbiji	13,8
Da ne prizna Kosovo, ali da u nekim sferama napravi kompromis, poput članstva Kosova u međunarodnim organizacijama	7,5
Da radi na pomirenju između Srba i Albanaca, a pitanje statusa Kosova ostavi za kasnije	21,9
Da u odgovarajućem momentu povрати punu vlast na Kosovu vojnim sredstvima	18,7
Drugo	4,7

Pitali smo mlade i da li bi Srbija trebalo da uđe u NATO. Mladi uzrasta 15–19 najkategoričnije su protiv NATO-a, odnosno odbijaju bilo kakvu saradnju u statistički značajnom procentu.

Ove godine smo mlade pitali **dva nova pitanja**, vezana za teme koje su (re)aktualizovane u javnom prostoru – uvođenje vojnog roka i donošenje Zakona o istopolnim zajednicama (u trenutku zaključenja izveštaja, predlog zakona je još uvek u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog i nije prosleđen Vladi kao ovlašćenom predlagачu, odnosno Narodnoj skupštini).

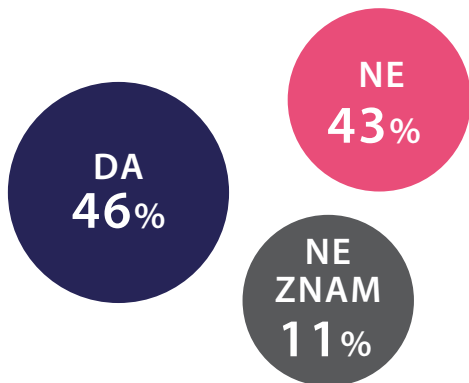
Kada je reč o vraćanju obaveznog vojnog roka, 46% mladih podržava ovu inicijativu, dok joj se 43% protivi.

Na pitanje o potencijalnom usvajanju Zakona o istopolnim zajednicama, stav mladih je podeljen, ali nema jasne većine koja podržava donošenje takvog akta.

STAVOVI MLADIH PREMA ULASKU U NATO

Da	7%
Ne, ali podržavam saradnju Srbije sa NATO	23%
Ne, Srbija ne treba da ima bilo kakvu saradnju sa NATO	51%
Ne znam	19%

STAVOVI MLADIH PREMA UVOĐENJU VOJNOG ROKA ZA MUŠKARCE

STAVOVI MLADIH PREMA USVAJANJU ZAKONA O ISTOPOLNIM ZAJEDNICAMA

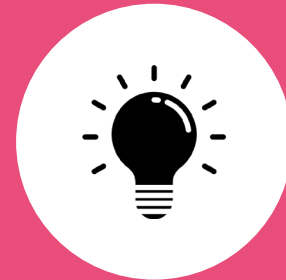

ZAKLJUČAK:

Ovo poglavlje se bavilo vrednostima mladih. U većini posmatranih indikatora (poverenje u demokratiju, jakog vođu, podrška EU itd.) u 2021. postoji blagi rast, uslovno rečeno, liberalnih vrednosti. Međutim, to je uglavnom rezultat opadanja protivljenja i rasta indiferentnosti. I dalje nema većine mladih koji vide demokratiju kao najbolji oblik vladavine i skoro polovina mladih smatra da je Srbiji potreban jak vođa i lider koga će narod slediti. Videli smo i da u odnosu prema rodnoj ravnopravnosti, različite percepcije između mladih žena i muškaraca ostaju. Takođe, nivo homofobije kod mladih može se opisati kao visok, zbog relativno visokog nivoa protivljenja Zakonu o istopolnim zajednicama, ali i, što je pokazao poseban indikator, braku i usvajanju dece od strane istopolnih parova. Mladi smatraju da Srbija nije postala članica EU do sada zato što ne želi da prizna Kosovo, kao i jer nije sprovela neophodne reforme. Većina mladih smatra da Srbija u spoljnoj politici treba da balansira, ali u hipotetičkoj situaciji biranja između istoka i zapada postoji snažna polarizacija. Isti je slučaj sa pitanjem vraćanja vojnog roka, gde ne postoji statistički značajna razlika između muškaraca i žena.

PREPORUKE:

- Raditi na dodatnom informisanju i edukaciji mladih u pogledu demokratskih vrednosti, participacije u donošenju odluka, političkom sistemu i kulturi, građanskim i političkim pravima (Akteri: Vlada RS; MPNTR; MOS; udruženja građana; KOMS; udruženja mladih i za mlade; mediji).
- Demonstrirati privrženost vrednostima liberalne demokratije u svakodnevnom političkom životu, u cilju rasta poverenja mladih u demokratiju (Akteri: Vlada RS; Narodna skupština RS; predsednik RS; političke partije).
- Promovisati multikulturalnost, ljudska prava, ravnopravnost, s posebnim naglaskom na rodnu ravnopravnost i borbu protiv homofobije među mladima, kao i na pomirenje i saradnju mladih u regionu (Akteri: Vlada RS; MPNTR; MOS; udruženja građana; KOMS; udruženja mladih i za mlade; mediji).
- Pospešiti informisanje mladih o Evropskoj uniji, procesu evropskih integra-

cija, načinima na koje oni doprinose evropskim integracijama, mogućnostima koje članstvo u EU pruža ovoj populaciji, kao i pogodnosti koje Srbija već sada uživa iako nije punopravna članica EU, a u cilju izgradnje poverenja mladih u EU (Akteri: Vlada RS; Ministarstvo za evropske integracije; KOMS; udruženja građana; mediji).

- U istom cilju, ubrzati tempo i intenzitet sprovođenja reformi neophodnih za pristupanje EU i redovno isticati njihov uticaj na svakodnevni život građana i mladih (Akteri: Vlada RS; Ministarstvo za evropske integracije).
- Prilikom donošenja odluke o potrebi obaveznog vojnog roka, voditi se isključivo realnim potrebama Vojske Srbije u kontekstu trenutnih bezbednosnih izazova (Akteri: Vlada RS; Ministarstvo odbrane).

BOŠ
BEOGRADSKA
OTVORENA
ŠKOLA

CIVILNO DRUŠTVO ZA
UNAPREĐENJE PRISTUPANJA
SRBIJE EVROPSKOJ UNIJI

Švedska
Sverige

Ova brošura je nastala u okviru projekta „Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji“ koji Krovna organizacija mladih Srbije realizuje u partnerstvu sa Beogradskom otvorenom školom i uz podršku Švedske. Stavovi i mišljenja autora izneti u ovoj brošuri ne predstavljaju nužno i mišljenje partnera i donatora.

www.koms.rs

[/company/komsmladi](https://www.linkedin.com/company/komsmladi)

[@komsmladi](https://www.instagram.com/komsmladi)

[@komsmladi](https://www.tiktok.com/@komsmladi)

[/komsmladi](https://www.facebook.com/komsmladi)

[KOMSmladi](https://www.youtube.com/KOMSmladi)

[@komsmladi](https://twitter.com/komsmladi)

KROVNA
ORGANIZACIJA
MLADIH SRBIJE

